

44. fond Tisza István iratai

1878—1918

3,0 ifm

(Geszt, 1861. április 22. — Budapest, 1918. október 31.) jogi és közgazdasági tanulmányokat folytat Budapesten, Berlinben, Heidelbergben. politikus, képviselőházi elnök, a Szabadelvű, majd a Nemzeti Munkapárt vezetője. Két ízben miniszterelnök, először 1903. november 3-tól 1905. június 18-ig, másodszor 1913. június 10-től 1917. május 23-ig. 1917—1918 a debreceni huszárezred parancsnoka. 1910-től a Magyar Tudományos Akadémia tagja. 1907-től a dunántúli egyházkerület főgondnoka, hivatalból az Egyetemes Konvent tagja. 1897-től gróf.

1. 1. 1881-es iratok
 1. Bars vármegyének a ló, sertés és szarvasmarha tenyésztés érdekében hozott szabályrendelete 1881
 2. Programm des Rumanischen Nationalpartei in Ungarn 1881
 3. Gazdasági Lapok és a Magyar Föld 1881. 41. sz.
 4. A Földművelésügyi Minisztérium költségvetése (A Magyar Föld 1881. évfolyam) 1881
 2. 1883-as iratok
 1. Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye pártfogása mellett alakult állattenyésztést előmozdító egyesület alapszabálya
 2. Tenyészállat vételárának lerovási könyve 1883
 3. 1. Bihar m. bizottsága nagyvárad közgyűlésének cikkelyei
 2. Nagy Lajos bizottsági elnök és Virág Elek a megyei bizottsági közgyűléshez 1884
 3. Választmányhoz. (Mezőgazdasági v. állattenyésztési választmányhoz?)
 4. Bihar megye bizottsága 1884 évi december hó 17-én s folytatva Nagyváradon tartott rendes közgyűlési jegyzőkönyvének cikkelye 1884
 5. Szabályrendelet. A bihar megyei ló, szarvasmarha és sertésenyésztés érdekében
 6. Ugyanaz, egyazon írással keltezés és aláírás nélkül
4. 1886-os iratok
 1. Trefort szabályrendelete községi bikák tartása ügyében Torda Aranyos Vármegyéhez 1878
 2. Szabó József egyl. elnök: „Verseny ügyünkről” Nagyrábé 1886
 3. Szunyogh elnök (mezőg. v. állatteny.) bizottsághoz 1886
 4. Bihar megyének a ló, szarvasmarha és sertésenyésztés érdekében hozott szabályrendelete 1886
 5. 1887-es iratok
 1. Bihar megyei gazdasági egylet, Nagyvárad alelnöke Nagy Lajos, gr. Tisza István egyleti alelnöknek Gesztre. Véleményt kér az „Országos Törzskönyv” alapszabályáról 1887
 6. 1890—1900 közti iratok
 - 1.a—b. Két példányban 1 lapos másolat Tisza I. vízaknai képviselőnek zombori Rónay Elemér vízaknai 1890

polgármesterhez írott leveléről	
2. Közgyűlési beszéd mezőgazdasági ügyben (Keltezés nélkül)(Utalás alapján 1886-ban hangozhatott el.)	
3. Roszner báró, a Waffen und Maschienenfabriks A.G.-tól „Sehr geerter Herr College” megszólítással (A levél német nyelvű) (Mellékletként Roszner bárónak címzett német nyelvű boríték.)	1892
4. ifj. Tisza István első levele apjához, Tisza Istvánhoz (Kisbetűkkel írva. Jobb sarokban tintával, keltezés felnőtt kézzel.)	1893
5. Beóthy László levele Tisza Istvánhoz Évárláról	1893
6. Beóthy László levele Tisza Istvánhoz. Mezőtelegd	1893
7. Tisza elenchus jegyzete, az országgyűlés közigazgatási vita iratairól (Későbbi rendezésben az V. számú a X—XVI. közé került, mint Apponyi beszéddel kapcsolatos Tisza feljegyzés. I—XVI. sorszámú elenchusban nem szerepelnek, később ebbe a csomóba tett: Javaslat s két Észrevétel	
8. Elenchus I-nek megfelelő: Szükséges törvények névsora (Tisza Kg.I. alatt számozta.)	
9. (Kg. II. számozással) Főispáni állás eddig és ezentúl	
10. (Kg. III.) Első bizottsági felszólalás terve	
11. (Kg. IV.) Szapáry felszólalása a vita 1. napján	
12. (Kg. VI.) Gullner beszéde a vita 3. napján	
13. (Kg. VII.) Holló beszéde a vita 3. napján	
14. (Kg. VIII.) Tibád beszéde az általános vitában	
15. (Kg. IX.) Tisza két beszéde az általános vitában	
16. (Kg. X.) Tisza jegyzete Apponyi két beszédéről	
17. (Kg. XI.) Tisza jegyzete Apponyi általános javaslatáról	
18. (Kg. XII.) Tisza jegyzete Apponyinak a főispánokról szóló törvényjavaslati megjegyzéséről	
19. (Kg. XIII.) Tisza feljegyzései Apponyi közigazgatási bírósági kéréséről	
20. (Kg. XIV.) Tisza feljegyzései Apponyinak a közigazgatási bíróságról és a fegyelmi kérdésekről való megjegyzéséről	
21. (Kg. XV.) Holló, Apponyi, Tisza a junctimról	
22. (Kg. XVI.) Apponyi előterjesztése fegyelmi ügyben s az eredmény összefoglalása. Apponyi indítványának a címe: Indítvány a fegyelmi jog tárgyában	
23. Megjegyzések Apponyihoz	
24. Törvényjavaslati szöveg a 8. 14. 17. 87. 88. 97. 103. 105. 202. 217. §-okhoz	
25. Javaslat a közigazgatás és önkormányzat rendezéséről szóló törvényjavaslatba felveendő módosításokról	
26. Észrevételek a „közigazgatás és önkormányzat rendezéseiről a vármegyékben” c. törvényjavaslathoz	
27. Észrevételek a „Közigazgatás és önkormányzat rendezéseiről a vármegyékben” törvényjavaslathoz	
28. Tisza Kálmán levele fiához, Tisza Istvánhoz	1893
29. ifj. Tisza Istvánhoz „Édes jó barátom” megszólítással	1894
30. Ifj. Tisza István levele apjához, Tisza Istvánhoz	1895
31. Tisza Istvánhoz sógora Sándor János levele	1894
32. Ifj. Tisza István levele Tisza Istvánhoz	1895
33.a. Gerési Kálmán Szentpétervárról beszámoló levele Tisza Istvánhoz	1895

	33.b. Tisza István levele Metianu János aradi görögkeleti püspökhöz Goldis László képviselőségére s a magyar román együttműködés érdekében	1896
	34. Metianu püspök válasza.	1896
	35. Ifj. Tisza István levele Tisza Istvánhoz	1896
	36. Tisza István és Korbuly József lovagias ügyéről. Tisza képviselőinek: gr. Csáky Albinnak és gr. Széchenyi Aladárnak „Jegyzőkönyve”	1897
	37. Széchenyi Aladár levélmelléklete Tisza Istvánhoz az ellenfél párbajképességéről	
	38. Ugron Gábor képviselő posztógyári kölcsönének az ügye Tényállás az Ugron-féle pokrócgyár tárgyában két közjegyzői másolattal	1898—1903
	39. Jegyzőkönyv Tisza István és Ivánka Oszkár lovagias ügyéről	1898
	40. Tisza Kálmán fiához, Tisza Istvánhoz képviselőházi elnöksége ügyében	1898
	41. Gajári Ödön Tiszához képviselőházi elnökségi tervéről	1898
	42. Gajári Ödön Tiszához	1898
	43. Gajári Ödön Tiszához	1898
	44. Gajári Ödön Tiszához	1898
	45. Gajári Ödön Tiszához	1898
	46. Beöthy Pál-féle ügyben Szunyogh Péter Tisza Istvánhoz	1898
	47. Tisza István 1898. március 17-i és 26-i feljegyzéseinek másolatai	
	48. Tisza István: „A képviselőház szabályainak módosítása” tervezet	
	49. Javaslatba hozott kibővítések a curai bíraskodásról szóló törvényjavaslatához	
	50. Curiai bíraskodásról szóló törvényjavaslatához Cenzus arányosítás	
	51. Hárszabályok módosítása	
	52. Indítvány a hárszabályok 161. §-ának kiegészítése tárgyában	
	53. „Elfogadhatók” és „Ellenzéki javasolt súlyosbítások” címmel hárszabálymódosítási feljegyzések	
	54. Hárszabálymódosítási feljegyzések	
	55. Hárszabálymódosítással kapcsolatos kiegészítési feljegyzések	
	56. Statisztikai adatok a görögkeleti magyarság számáról az 1900. évi népszámlálás szerint	
	57. Szinnyei Merse István Tisza Istvánhoz	1900
	58. Lukács pénzügyminiszter Tisza Istvánhoz	1900
2.	7. 1901—1903 közti iratok (Levelezés. Szlavónia magyar ajkú lakosairól. Nyomtatvány. Budapest székesfőváros kiadásai és bevételei	1901—1903
	8. 1904. (Levelezés. Pro memoria. Hárszabálytervezet a „Tanácskozási rendről”. Bosnyák Zoltán javaslata a „Hét éven felüli gyermekek gondozásáról”	1904
3.	9. 1905. (Levelezés. Nemzetiségi kérdés. Választások)	1905
	10. 1906. Levelezés, jelentések, memorandumok. Lónyay Sándor Julián egyesületi főtitkár 1906-os jelentése. Vámpolitikai kiegyezéshez. Kereskedelemügyi minisztériumi memorandumra a földművelésügyi miniszter megjegyzései	1906

	11.	1907. Emlékirattervezet I. Ferenc Józsefhez. Egyházi jellegű levelezés. Két protestáns egyház a képviselőházhoz az 1848. XX. tc. végrehajtása tárgyában	
4.	12.	1908. Egyházi jellegű levelezés: lelkészekkel, kollégiumokkal. Dunamelléki Egyházkerület levelei. Radu Demeter nagyváradi görög katolikus püspök levele	1908
	13.	1909. Baráti levelek Tisza Istvánhoz. Tisza István álláspontja az amerikai református magyarság 1909. évben tervezett szervezése tárgyában. Belügyminiszter az idegen nemzeti színek használata ellen	1909
	14.	1910. Levelezés. Szociális tanfolyam címmel Tisza I. előadásának összefoglalása „a nemzetről és a társadalomról”	1910
	15.	1912. Levelezés. Balogh Jenő, Réz Mihály, Auffmanberg... Simon Ferenc ref. lp. bírálata Benkő István „Keresztýén imádságok” c. művéről.	1912
5.	16.	1911—1915. Nemzetiségekkel kapcsolatos iratok	1911—1915
	17.	1912—1918. Debreceni egyetem alapításának, szervezésének ügye. A Háborúban Feldúlt Tűzhelyeket Újraépítő Országos Bizottság. Emlékirat a görögkeleti szerb és román katonák hazafias pasztorálására. Tisza cikke „Az osztrák képviselőházról”	1912—1918
	18.	1913. Takács Sándor jelentése az 1839—1840-es országgyűlés első felének lemásolásáról, a bécsi levéltárban. Tisza 1913-as álláspontja nemzetiségi kérdésben. Román Nemzeti Párt igényei. Trencsén és Nyitra vármegye főispánjainak jelentései a cseh bankok, iskolák hatásáról, a szlovák nyelvű sajtóról. Román jelentések. Görögkeleti egyház ügyei, levelezés.	1913
6.	19.	1914. Levelezés. Czernin bukaresti követ, román nemzetiségi kérdés, horvát ügyek, osztrák államférfiak	1914
	20.	1914. Levelezés. Burián, a hadsereg vezetői (Krobotin, Frigyes főherceg, Boroevich, Karsu), Skerlec. Szlovák és bolgár tárgyú levelezés	1914
7.	21.	1914. Levelezés. osztrák államférfiak, a hadsereg vezetői. Hadikölcsönök, segélyek ügyei. Diplomáciai jelentések. Rutén nemzetiségi kérdés	1914
	22.	1914. Levelezés. Diplomáciai feljegyzések. Háború kitörése, hátország biztosítása, mezőgazdasági munkáskérdés. Román akció. Katonai vezetőkkel levelezés.	1914
8.	23.	1914. Balkáni államokkal való diplomáciai kapcsolatokról. Potiorekkal való levelezés. Déli hátország és Erdély biztosítása. Buriánnal való levelezés ugyanerről.	1914
	24.	1914. Levelezés. Frigyes főherceg, Burián. Német főhadiszállási és berlini tárgyalásokról feljegyzések. Pap Dezső jelentése Harkányi kereskedelmi miniszterhez a munkásbiztosítás módosításáról.	1914
9.	25.	1914. Levelezés Czernin bukaresti követtel. Balthazár levele. Román főpapok levelei. Vidiczky archimandrita összefoglalása a szerb görögkeleti egyházzól. Kolera. Orosz betörés. Gazdasági helyzet. Román tannyelvű hitfelekezeti iskolák. Herczeg Ferenc: Délvidéki németek és az állami népiskolák. Törvényjavaslat képviselőházi őrség felállításáról. Pop Csicsó-Nemes ügyvédek manipulációiról.	1914

		Trencsén vármegye főispánjának jelentése. Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület évi jelentése. Buriánnak, stb. levelek.	
10.	26.	1914. Tisza levelezése a háború kitörésétől az év végéig.	1914
	27.	1915. Levelezés. Hátország, hadvezetőség, diplomáciai és baráti levelezés. Tiszának két állásfoglalása a korlátlan búvárhajóharc ellen. Sebesült katonák ügyében való közbelépése.	1915
11.	28.	1915. Levelezés. Apponyinak koalíciós kormány alakításáról. Móricz Zsigmondnak haditudósításra való kimenetelekor. Tisza levelezése kasznárjával. Jelentés Serbán román képviselővel való beszélgetésről. A pángermanizmus magyarországi megmozdulásairól. Bécsi közös minisztertanács jegyzőkönyve.	1915.
12.	29.	1915. Borítékolva: Grossösterreich és román körök intrikáiról. Román lapszemle. Rendelettervezet az erdei fakitermelésre. Győr thjv. tárgysorozata.	1915
13.	30.	1915. Tisza levelezése. Balthazár püspök levele. Onciul Aurél bukovinai képviselő román nemz. tervezete. Délmagyarországi telepítés terve. Erdélyi szászok földbirtokvásárlásának, telepítésének a problematikája. Hadvezetőséggel való levelezés. Hátországi ügyek. Bjelinai telepítés.	1915
14.	31.	1915. Terméseredmények, rekvirálások. Hötzendorfi Conrad levele az erdélyi határ megerősítésének szükségtelenségéről. Erzberger levele Tiszához. M. közjogi állásáról. Dula Máté levele tót értelmiségiek elfogása ellen. Jelentés a drezdai Wirtschaftsverband üléséről.	1915
15.	32.	1916. Nyomtatvány: Vámtarifáról. Tanulmányok, jegyzetek: Habsburg-ház családi jogáról. 1916	
16.	33.	1916. Budapesti Közlöny példányai. Német nyelvű emlékirat a kenyérellátásról. Gabona rekvirálás. Élelmezés kérdései. Előzetes termésbecslések. Panasz a horvát mezőg. státus ellen.	1916
	34.	1916. Hötzendorfi Conrad a német katonai vezetésről. Hofarchiv magyarul a prot. nádorok koronázási szerepéről. Wild százados jelentése a románoktól visszafoglalt területről. A képviselőház pártjainak foglalkozási megoszlása.	1916
17.	35.	1916. Levelezés. József főherceg a magyar Himnusz énekléséről. Augusta segélyakció. Gesztről: Sárospataki Kollégiumnak biztosítandó hadifoglyokról.	1916.
	36.	1916. Tisza vámuniós és gazdasági memoranduma I.Ferenc Józsefhez. Tisza levelezése taksás munkások beszerzéséről kasznárjával. Közös minisztertanács jegyzőkönyve. Amerikai magyarokhoz intézet üzenet. Délerdélyi román értelmiségiek letartóztatása.	1916
18.	37.	1916. Levelezés. Református egyházi vonatkozású: Buza László debreceni professzorságának ügye. Kaposvárra református kántornak alkalmas tanító helyezése. Tisza István lemondja egyházmegyei közgyűlésen való részvételét. Lozsági tanítói állás betöltése az erdélyi református egyházkerület felterjesztése alapján. Frigyes főherceghez német nyelvű memorandum szerbiai megszállás ügyeiről.	1916
	38.	1916. A monarchia gazdasági erőiről. Lengyelország	1916

		gazdasági viszonyairól. Zsigmond Jenő evangélikus egyetemes felügyelő: Utasítások tervezete lelkészek és hitoktatók részére a vegyes házasságok dolgában. Wekerle kormány programja, Szurmay megjegyzéseivel. Horvátokkal címertárgy.	
19.	39.	Román lapszemle	1916
20.	40.	1917. Tisza István elnöki megnyitója a Protestáns Irodalmi Társaságban a reformáció 400 éves emlékűnnepén. Kállay Miklós Oláh-falvi képviselő választási bukásáról levél. Mangra Vazul nagyszebeni görögkeleti érsek iskoláik államosítása ellen Apponyhoz. Utasítás román görögkatholikus és görögkeleti iskolák miniszteri biztosai számára. Román sajtószemle. Verordnungsblatt der K.u.K. Militärverwaltung in Serbien	1917
	41.	1918. Tisza 1918-as választójogi javaslatai táblázatokkal. Pro memoria németül az 1918-as román tárgyalásokról. Notice historique sur le Banat. 1918-as marxista röpiratok. Mangra Vazul görögkeleti érsek levelei. Szörnyű Béla éa Albert Áron Bukarestből a magyarok hazatelepítéséről. Jelentés a bukaresti K.u.K. Abwehrstelle irredenta osztályának (Gruppe A) működéséről. Innerpolitische Lage in Rumanien. „Pro memoria” a román törekvések elleni védekezésről. Corteanu német nyelvű emlékirata. Magyar királyi kormánybiztos a határszéli görögkeleti és görögkatholikus iskolaügyek rendezésére. Tisza levele Vargha Gyulához. Tisza István délszláv útja. Tisza német nyelvű válasza Szarajevóban.	1918
21.	42.	Tonelli Sándor: Tisza István utolsó útja. Szeged 1941	
	43.	28 lapos német nyelvű tudósítás Tisza 1918-as szarajevói útjáról	
	44.	Dátum nélküli Tisza iratok	1902—1916
22.	45.	Tisza 1910—1914 közti beszédei gépelve	
23.	46.	Tisza 1914—1917 közti beszédei gépelve (Tisza beszédek VI.) és 1917—1918-as beszédei (Tisza beszédek VII.)	
	47.	Vegyes Tisza iratok	1893—1915
		Tisza Kálmán levelei Tisza Istvánhoz	1893
		Szapáry Gyula levelei	1904
		Berzeviczy Albert levelei 1912	
		Balogh Jenő levelei	1911—1914
		Szögyéni berlini osztrák-magyar nagykövet levelei	1904
		Burián István levelei, táviratai	1913—1914
		Római osztrák-magyar nagykövet levelei	1904
		Czernin bukaresti osztrák-magyar nagykövet levelei	1914—1915
		Tallián Béla kormánybiztos levelei	1914
		Memorandum külügyekről	1910
		Berchtolddal való levelezés	1912—1914
		Olasz kérdéstről Tisza „Pro memoriája”	1915
		Tisza feljegyzései a nyugati nagyhatalmakról (Utólag csatolva (Albrecht Ferenc adománya) Tisza Lajos Kálmánnak 3 levele	é.n.
		1. Patay Józsefné Tisza Jolánhoz	1972
		2. Teleki Mihályné Tisza Aiméehez	1972
		3. Beliczay Miklóshoz	1972
48.		Tisza-évkönyv	1923

49.	„Pro memoria” a háború ügyeiről	1916
50.	Karte	
51.	Fénymásolt Tisza-iratok más gyűjteményekből	